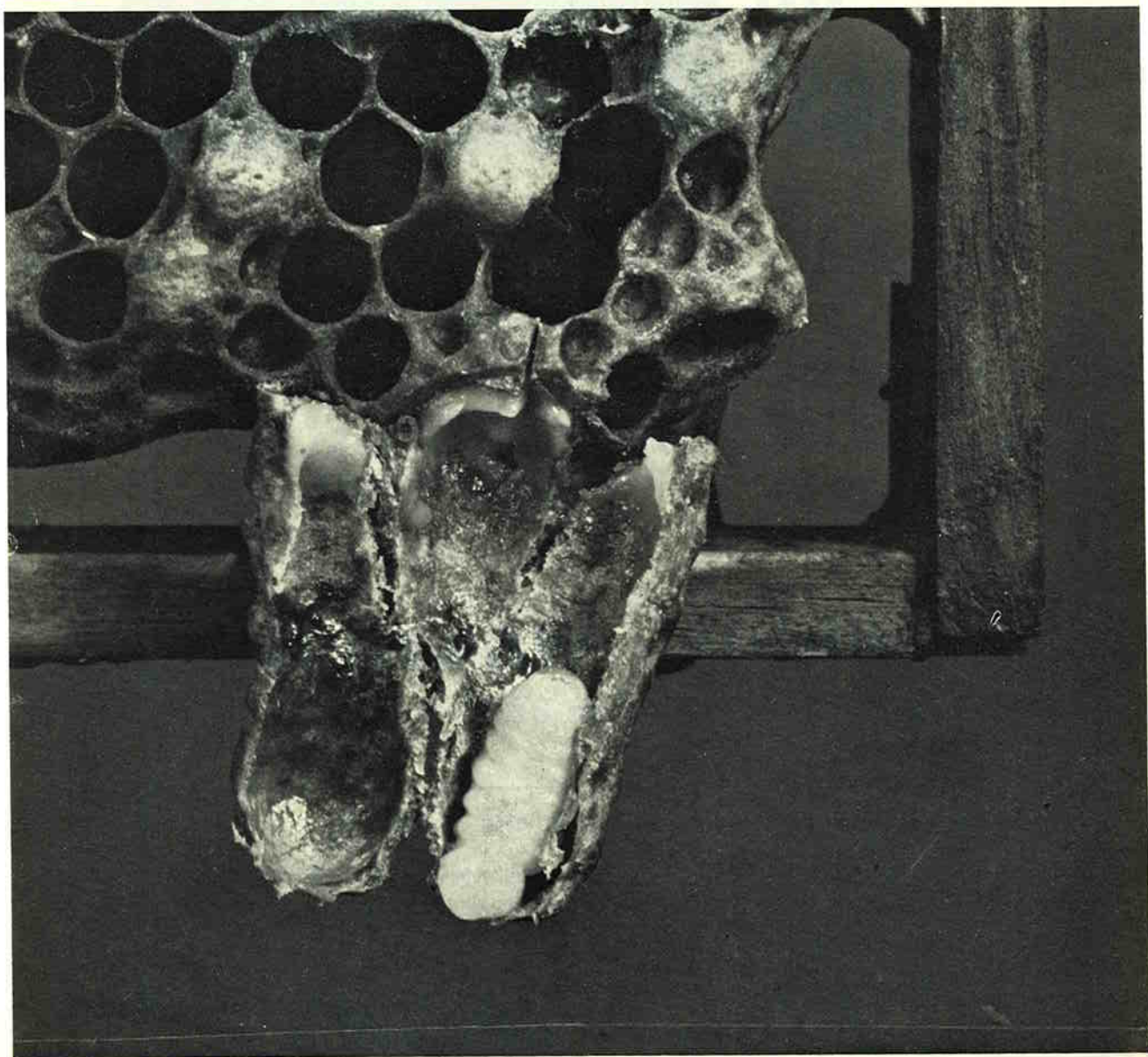

bijenteelt

Maandschrift voor de Bijenteelt

Versijnt maandelijks - Jaargang 73 - No. 6 juni 1971

Officieel orgaan van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt in Nederland

voor de oogst

losse bijenuitlaat	f	2,50	kaasdoek	„	1,40
ontzegelvork	„	5,75	omniaflacons met plastic opdrukdeksel. Per doos van 24 stuks	„	6,—
ontzegelmes	„	6,—	vijfponds emmers	„	1,50
tweeraams honingslinger ...	f	190,—	tienponds emmers	„	2,—
drieraams honingslinger ...	„	250,—	vijf en twintig ponds emmers ..	„	3,25
vierreaams honingslinger ...	„	275,—	vijftig ponds emmers	„	5,50
dubbele honingzeef	f	9,80			

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Telefoon 08370-2863 Giro 82.32.76

MAANDSCHRIFT VOOR BIJENTEELT. Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen. Redacteur: G. v. d. Weert, Commissie van Redactie: W. Assink, H. G. Maagendans en Dr. E. van der Velde. De niet van redaktiewege geplaatste artikelen vertolken de mening van inzenders en geven niet altijd het inzicht van de redactie of het hoofdbestuur weer.

Alle stukken aan het Bijenhuis te Wageningen, ook opgaven en betaling van advertenties en speurbijtsjes. Giro 84 68 01.

BIJ ONZE OMSLAGFOTO

In juni vallen als regel de meeste zwermen. Soms bouwen normale volken moerdoppen op darrenwerk, zoals op deze foto. Uit een dergelijke dop komt een aar, wat wij al aan de larve kunnen zien. Een koninginlarve is duidelijk slanker. Deze dop is abnormaal lang en de larve had het contact met de voedselbrij verloren vermoedelijk door een stoot of een schok. Een waarschuwing om ramen waar moerdoppen op zitten niet met een flinke klap af te stoten.

Ons klankbord

Staat de teelt van bijen van zuiver ras en met name van de Carnica of Krainerbij nog steeds in de belangstelling van onze leden? Blijkens recente publicaties in ons blad zijn er nog tal van imkers die verwoede voorstanders van dit ras zijn en die de goede eigenschappen, die deze bij ongetwijfeld bezit, hoog aanslaan. Men leze hierover b.v. het betoog van de heer J. Snoek uit Assen in het aprilnummer nog eens na en denke aan de activiteiten van de afd. Enschede en anderen op dit gebied.

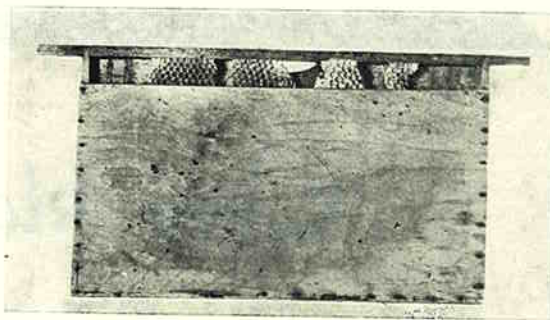
Van redactionele zijde is echter aan dit onderwerp de laatste jaren weinig — te weinig — aandacht besteed. De rubriek „Krainerkraam” die voor de periode van het gemeenschappelijk blad regelmatig verscheen is daarna zelfs niet meer teruggekeerd. Wij menen dat dit niet goed is en zonder ons een oordeel te willen aanmatigen over de juistheid van de argumenten van de

voor- en tegenstanders van rassenteelt zijn wij van mening dat alle facetten van de imkerij in ons blad dienen te worden belicht. Wij starten dan ook in dit nummer met een verslag van een lezing, door de bekende Broeder Adam uit Engeland over rassenteelt in het algemeen in Soltau/Hannover gehouden. Zoals te verwachten was hebben enkele krasse beweringen in die lezing vervat, nog al wat commentaar uitgelokt o.a. van Prof. Dr. F. Kobel uit Zwitserland, waar men zich eigenlijk al van het begin van deze eeuw met rassenteelt bezig houdt. Deze teelt en de daarbij betrokken bevruchtungsstations staan thans onder supervisie van Prof. Kobel. Wij menen u ook het artikel van genoemde professor, opgenomen in de Zwitserse „Blaue” niet te mogen onthouden, noch hetgeen uit vaderlandse bronnen mocht worden aangeboden.

In het organisatorische verband van onze vereniging wordt er door het H.B. naar gestreefd het bevruchtungsstation op Schiermonnikoog een betere financiële basis te geven, daar een behoorlijke bijenstal te bouwen en de nodige reparaties uit te voeren. Onze Koninginneteeltcommissie is te dien aanzien actief en er heeft zich al een aantal vrijwilligers beschikbaar gesteld om gratis het nodige werk te verrichten.

Voorwaar een geste waarvoor een woord van hartelijke dank op zijn plaats is. Vanzelfsprekend zult u in ons blad op de hoogte worden gehouden.

Wenken voor beginners in kort bestek

De beginnend imker heeft inderdaad in mei zijn eerste zwerm kunnen hebben. Bij uw rubriekschrijver maakte een volk op 17 mei zoals dat heet „baard” en de volgende dag kwam de eerste zwerm af. Na het koude weer in de laatste decade van april, waarbij nog een nacht met 8 gr. vorst voorkwam, trad een weersverbetering in, waardoor de volken zich in snel tempo gingen ontwikkelen en de imkers die naar het fruit zijn gereisd kunnen tevreden zijn, in tegenstelling met de telers van kersen want de vroege rassen hebben belangrijke vorstschade opgelopen. We nemen dus aan dat de voorzwerm is opgezet en het moedervolk door het uitbreken van doppen niet meer zwermt. Er zijn nu voorlopig maar twee punten die de volle aandacht vragen t.w. voldoende voer en voldoende ruimte.

Wat betreft het punt voldoende voer is uw rubriekschrijver van mening dat een groot deel van de imkers nog altijd veel te hebberig is wat o.a. tot uiting komt in uitspraken als „honingranden in ramen met uitsluitend verzegeld broed kunnen worden uitgeslingerd”. Neem u voor en voer dat ook uit om nimmer honing te slingeren uit broedkamers. Zelfs al is er voldoende voer in een volk, dan nog zal de moeder zodra de dracht vermindert en er dus weinig nectar door de haalbijen wordt binnen gebracht, het leggen van eieren beperken, wat u drie weken later bemerkt door een achteruitgang van de volkssterkte. **Sterke volken** moet uw devies zijn en die krijgt u alleen als het volk permanent over voldoende voer beschikt dat wil dus zeggen dat u de honinggordels om het broednest in tact laat of zelfs door voeren aanvult en door de eierleg van de moeder aan de gang te houden.

En dat betekent weer dat u niet moet drijfvoeren in het voorjaar maar tijdens de drachtloze perioden in de zomer! Of er al dan niet dracht is kunt u zien aan het gedrag van uw bijen aan het vlieggat en u doet er dus goed aan door regelmatige observatie van het vlieggat de nodige ervaring op dat gebied op te doen en niet door te pas en te onpas de kasten open te maken, want dat is funest. Het gezegde dat de imker de grootste vijand is van de bijen, is niet

helemaal van grond ontbloom! Dit voeren ter overbrugging van perioden met weinig of geen dracht kunt u het beste doen door het inhangen van een voerraam met droge suiker. Een dergelijk voerraam maakt u door een broed- of honingkamer raam aan één zijde helemaal dicht te spijkeren met een stukje hardboard en aan de andere zijde een smal spleetje open te laten waardoor het raam met droge suiker kan worden gevuld en de bijen er bij kunnen komen. U kunt de suiker iets bevochtigen, maar nodig is dit niet. Er mag in geen geval een harde gladde korst van natgemaakte en daarna opgedroogde suiker op komen. Zet de dracht plotseling weer in, dan kan het gebeuren dat de bijen een raat in het voerraam gaan bouwen (zie foto).

Over het algemeen eindigt de voorjaarsdracht als het fruit is uitgebloeid en begint de zomerdracht in de eerste helft van juni. De daar tussen liggende periode wordt soms in mooie voorjaren, zoals de maand mei tot nu toe, aardig overbrugd door achtereenvolgens de bloei van de paardekastanje, zowel de witte als de rode variëteit, tuinheesters zoals de verschillende soorten cotoneaster en de acacia, hoewel de dracht van deze laatste zeer wisselvallig is. De acacia heeft warm, broeierig en windstil weer nodig en geeft dan een bijzonder lichte, dunvloeibare honing. De zomerdracht eindigt vrijwel overal in ons land omstreeks 25 juli.

Dat voldoende ruimte geven laat ook nog wel eens wat te wensen over. Als een tweede honingkamer wordt opgezet omdat de eerste praktisch vol is, dan is dat te laat. Zodra een honingkamer goed half vol is en het zich laat aanzien dat de dracht nog even aanhoudt moet er een bak bij. Te weinig ruimte maakt luie volken en werkt het zwermen in de hand. Het is heus geen uitzondering dat een opgezette voorzwerm, omdat niet tijdig ruimte was gegeven, opnieuw zwermt! Meubiler die opgezette bak althans ten dele met kunstraat, zodat de jonge bijen hun bouwdrift kunnen uitleven. Ook dat houdt het volk in goede conditie en dat wordt met het oog op optreden van bijenziekten steeds belangrijker!

Hoofdzaken van de voorschriften ten aanzien van de cursussen in Bijenteelt

(Ir. J. Pettinga)

Voor uitvoeriger inlichtingen zie de Rijksvoorschriften voor de subsidiëring van land- en tuinbouw cursussen voor het cursusjaar 1970-1971.

De cursussen in bijenteelt kunnen worden verdeeld in twee soorten:

- I. **Met modelleerplan** (zie blz. 56-59 van de voorschriften)
Bij de aanvraag om subsidie kunt u hiernaar verwijzen.
 - a. Cursus voor beginners (4 lessen theorie, 12 lessen praktijk);
 - b. Cursus voor gevorderden (12 lessen theorie, 4 lessen praktijk).

Duur van iedere cursus: 34 lesuren (16 lessen van 2 uur + eindles c.q. examen).

Lesgeld: f 14,—.

Voor leer- en hulpmiddelen kan op grond van een gespecificeerde aanvraag ten hoogste f 50,— worden toegekend.

Toelatingseisen:

Voor A geen;

voor B getuigschrift cursus voor beginners.

Minimum aantal leerlingen: 10.

Splitsing van praktijklessen bij 15 of meer.

Lokaleiteit: Theorielessen: bij voorkeur in een land-, tuin- of bosbouwschool; praktische lessen: op een geschikte lesstand (d.w.z. voor elke deelnemer een volk!).

Leerkracht: In het bezit van diploma of aantekening bijenteeltonderwijzer.

Salaris: f 14,— per lesuur.

Toelage hoofd: Per cursus van 34 lesuren f 16,—.

Einde van de cursus:

- a. Eindles onder toezicht van de inspecteur of diens gemachtigde. Getuigschrift kan worden uitgereikt; wordt **niet** door de inspecteur getekend.
 - b. Examen onder toezicht als boven.
Eventueel diploma, getekend door de inspecteur van het landbouwonderwijs en het hoofd van de cursus.
- II. Cursussen **zonder modelleerplan**.

Bij de aanvraag om subsidie moet een leerplan worden overgelegd. Men is vrij in de keuze van

het onderwerp (de onderwerpen), maar deze moeten gemotiveerd kunnen worden.

Enkele voorbeelden: Koninginneteelt, honingverwerking, bestuiving.

Duur: Minstens 24 lesuren. (Aanvragen van kortere cursussen worden niet goedgekeurd! Daarom zo mogelijk onderwerpen combineren.)
Aantal deelnemers: Minstens 14.

Toelatingseis: Leeftijd 18 jaar, met uitzondering van oud-leerlingen van land- en tuinbouwscholen. In deze gevallen is ook ervaring in de bijenteelt gewenst.

Cursusgeld: 24 lesuren f 7,—;
25-48 lesuren f 14,—.

Leerkrachten, salaris, lokaleiteit: Zie bij I.

Toelage hoofd: Bij 24 lesuren f 8,—;
van 25-48 lesuren f 16,—.

Aanvragen om subsidie kunnen alleen ingediend worden door rechtspersoonlijkheid bezittende organisaties, of haar afdelingen en door gemeentebesturen.

Adressen van de regionale inspecteurs van het landbouwonderwijs:

1. Inspectie Landbouwonderwijs, Stationsweg 65, Drachten.
2. Inspectie Landbouwonderwijs, Nieuwstad 75 (Postbus 65), Zutphen.
3. Inspectie Landbouwonderwijs, Helderseweg 8 (Postbus 318), Alkmaar.
4. Inspectie Landbouwonderwijs, J. W. Friso-laan 3, 's-Gravenhage.
5. Inspectie Landbouwonderwijs, Kraanstraat 1, Breda.
6. Inspectie Landbouwonderwijs, Grote straat 57 (Postbus 4), Cuyk.

N.B. Het algemene toezicht berust bij genoemde inspecteurs of diens gemachtigden (veelal leraren van land- of tuinbouwscholen).

Met de Directie Landbouwonderwijs bestaat een afspraak, dat het technische toezicht kan worden uitgeoefend door de Rijksbijenteeltconsulent. In verband daarmee wordt het op prijs gesteld, indien aan het Consulentenschap wordt doorgegeven, welke cursussen worden gegeven, waar en wanneer.

Verzocht wordt tevens de leerplannen voor bijzondere cursussen ter advies op te zenden.

Officiële mededelingen

VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND BIJENHUIS - WAGENINGEN

NOTULEN van de ALGEMENE VERGADERING, gehouden op 1 mei 1971 in het gebouw voor Kunsten & Wetenschappen te Utrecht.

Van het H.B. zijn aanwezig Mr. L. R. J. Ridder van Rappard (voorz.); H. G. Maagendans (vice-voorzitter); Mr. F. B. Blaisse, J. Fluyt, R. H. Geskes, H. A. Habers, P. J. A. v. d. Looy, J. J. Mulder, C. Pater Jzn, P. H. Ramakers, O. de Vries, W. C. van Werkhoven, P. Wijchman.

W. H. van Mourik (accountant)

G. v. d. Weert (alg. secr.)

OPENING

De voorzitter opent de vergadering in de hoop dat deze besprekingen in een vredelievender sfeer zullen verlopen dan in de buitengewone A.V. Spreker is verheugd dat de afd. A'dam, ondanks de moeilijkheden, toch hier aanwezig is en geen gevolg heeft gegeven aan het voornemen tot uittreding. Spreker hoopt op een verbetering der onderlinge verhoudingen.

Voorts heet de voorz. welkom de H.H. Ir. J. Mommers en Ir. J. J. Pettinga (beiden van het Rijksbijenteelt-consulentschap) en de heer Stulemeyer (N.C.B.)

Volgens de gepubliceerde jaarstukken verkeert de vereniging in een belangrijk betere positie dan werd gevreesd. Het ledental is praktisch gelijk gebleven. De vraag naar bijenvolken voor het fruit blijft groot. De overblijvende fruittelers zijn ervan overtuigd, dat bijen onmisbaar zijn voor de bestuiving.

BELEID HOOFDBESTUUR

Ondanks enige aanmoediging worden geen vragen gesteld.

NIEUWBOUW

De voorz. schetst de huidige stand van zaken. De veranderingen in de bouwplannen, die de gem. W. wenst, zullen niet noemenswaardig de prijs van het pand beïnvloeden.

Maandag a.s. (3e mei 1971) is de definitieve beslissing te verwachten.

Dhr. Tesink (Westland) vraagt hoe de zaken zullen worden geregeld als de prijs aanmerkelijk blijkt tegen te vallen.

De voorz. deelt mede, dat in dit onwaarschijnlijke geval, een suppletoir crediet zal worden gevraagd aan de A.V.

COMMISSIE NAZIEN BOEKEN 1971

Mej. Jasperse (commissielid) deelt mede, dat de commissie de boeken heeft gecontroleerd en in orde bevonden.

De voorz. spreekt zijn dank uit voor het vele werk dat de commissie heeft verricht.

Aangezocht worden voor de Commissie Nazien Boe-

ken de afdelingen Brummen en Bunnik. De afgevaardigden dezer afdelingen zeggen hun medewerking toe.

JAARSTUKKEN EN BEGROTING

Er zijn geen opmerkingen.

Op verzoek van de voorz. wordt een toelichting verstrekt door **dhr. van Mourik** (accountant). Deze licht enkele punten uit de jaarstukken en begroting nader toe en doet mededeling over gunstig verlopen besprekingen met betrekking tot de vennootschapsbelasting.

Applaus.

VASTSTELLING QUOTUM

Daar niemand het woord vraagt wordt het quotum onveranderd vastgesteld.

PLAATS EN DATUM VOLGENDE A.V.

De voorgestelde plaats (Utrecht) wordt door de afgevaardigden aanvaard. Over de datum heerst enige verwarring. Uiteindelijk wordt de datum vastgesteld op 6 mei 1972.

RECHT TOT INDIENEN VAN MOTIES

Dhr. Tesink (Westland) wenst dit recht aangevuld te zien. Een eventueel aangenomen motie dient ook verdere gevolgen te hebben t.w. plaatsing op de agenda van de volgende alg. verg., zulks in geval onderling beraad in de afdelingen nodig zal zijn.

De voorz. is het met spreker eens. Het is goed dat er tegenspel komt. Daar de meeste afgevaardigden beperkt mandaat hebben is het juist dat er geen bindende besluiten worden genomen en dat eventuele moties ter discussie worden gesteld op een e.v. H.B.-vergadering. Spreker vraagt of de afgevaardigden van afd. A'dam accoord kunnen gaan met dit amendement.

Dhr. van Bommel (A'dam) heeft geen bezwaar.

HERZIENING STATUTEN EN HUISHOUDELIJK REGLEMENT

Dhr. Maagendans licht toe, dat de zaak gecompliceerder is dan aanvankelijk werd gedacht. Spreker vindt de zaak te belangrijk om in korte tijd een weloverwogen concept klaar te stomen en vraagt enig respijt. De vergadering begrijpt de moeilijkheden en heeft geen bezwaar.

VOORSTEL AFD. EDE

Dhr. van Rooyen (Ede) stelt dat dit voorstel was bedoeld om de pensioenvoorzieningen zeker te stellen. Nu dit vandaag zal worden geregeld, zouden de zaken elkaar doorkruisen en neemt afd. Ede haar voorstel terug.

PENSIOENEN

Het H.B. staat niet afwijzend tegen het voorstel, dat de pensioenvoorzieningen een onderdeel moeten zijn

van de quotumheffing t.z.t. zal dus een post op de begroting worden gecreëerd.

Mej. Jasperse (Bunnik) wijst op de begroting van 1971 en 1972. Toen werd ook gesproken van te zijner tijd. Wanneer is nu precies t.z.t.

Dhr. van Mourik (accountant) licht de voorgenomen pensioenvoorzieningen nader toe.

Mej. Jasperse vraagt of ruimte aanwezig is voor deze post in de begroting 1972. De doorgevoerde quotumverhoging diende toch o.a. voor pensioenvoorzieningen. Als geen ruimte voor een begrotingspost kan worden gevonden meent spreker te zijner tijd te moeten vertalen met „Met een kluitje in het riet sturen“.

De voorz. is het met spreker eens. „Dit is inderdaad een lacune.“ Na enig onderling beraad wordt voorgesteld in de resultatenrekening over 1971 f 1,— per lid te reserveren. De begroting over 1972 zal worden gewijzigd. De vergadering gaat hiermede accoord.

Dhr. Vermande (Leiden) geeft in overweging eens te rade te gaan bij de Raad van Arbeid voor een z.g. Vrijwillige Ouderdoms Verzekering.

De voorz. zegt toe hieraan de nodige aandacht te zullen besteden.

Dhr. van Rooyen (Ede) is verheugd dat het fonds nu eindelijk is gerealiseerd. Echter pas in een later stadium wordt beslist wie uit dit fonds een uitkering krijgt. Dit is erg onduidelijk.

De voorz. meent dat voor de huidige werknemers een soortgelijke aanvulling op het pensioen moet worden gegeven, zoals indertijd ook dhr. Groenveld heeft gehad.

Dhr. v. d. Vlugt (Leeuwarden) merkt op dat eerst twee jaar is getalmd voor dit besluit kon worden genomen. Nu weer deze vaagheid. Spreker wenst duidelijke toezeggingen voor alle werknemers.

De voorz. merkt op dat het voorgestelde zou resulteren in quotumverhoging. Dit is niet de bedoeling. Wie er voor in aanmerking komt is nog onbekend, daar ook het aantal dienstjaren een factor van overweging is.

FUSIEBESPREKINGEN

De voorz. vermeldt uitvoerig de resultaten van zijn besprekingen met de voorzitters der andere bonden. Spreker leest een brief voor van de voorz. der L.L.T.B., waaruit blijkt dat de zaken niet zo eenvoudig liggen als algemeen wordt verondersteld.

Dhr. Stulemeyer (N.C.B.) als gast het woord krijgen de erkent de moeilijkheden, die slechts zeer moeilijk kunnen worden overwonnen. Daar alle betrokkenen van goeden wille zijn en ieder voor zich bereid is de hand in eigen boezem te steken moet het mogelijk zijn op de een of andere manier tot fusie te geraken.

De voorz. vraagt de vergadering machtiging de pogingen tot fusie via de Bedrijfsraad, die zo hoopvol leken, doch zo plotseling werden doorkruist, voort te zetten. De samenwerking via de Bedrijfsraad wordt steeds inniger en dit lijkt de meest veelbelovende manier om tot fusie te komen. De vergadering verleent de machtiging.

Dhr. de Waerdt (Scherpenzeel) vraagt waarom dit alles zo lang moet duren. Als het enkel op economische gronden berust, dienen deze te worden opgelost.

RONDVRAAG

Dhr. Mulder (H.B.-lid) brengt de notulen der buitengewone A.V. ter sprake. Wegens een microfoondefect was een betoog van spreker destijds niet goed doorgelopen en verkeerd geïnterpreteerd door de voorzitter. Spreker vraagt daarom dit onderdeel uit de notulen te schrappen.

Dhr. Pater (groep Utrecht) wijst er op dat het ingekomen stuk van groep Utrecht nog moet worden toegevoegd aan de notulen van de buitengewone A.V. (wordt hieronder opgenomen). Behoudens deze wijzigingen worden de notulen der vorige A.V. goedgekeurd.

Dhr. Pater (Bunnik) deelt mede, dat nog vele volken voor het fruit kunnen worden geplaatst. Liefhebbers worden verzocht direct contact op te nemen met afd. Bunnik.

Dhr. van Rooyen (Ede) wenst een andere prijsvaststelling van de prijslijst. Er dient een duidelijk verschil te zijn in de ledenprijs en de prijs voor niet-leden.

De voorz. vreest dat in dat geval onze eigen leden zullen optreden als stroman voor de niet-leden. Bovendien is verleden jaar een verzoek gericht aan het Ministerie van Economische Zaken. Dit verzoek is onduidelijk afgewezen.

Dhr. van Griethuizen (Velp) vraagt naar de besteding van de gelden vermeld onder de post Propaganda. Deze gegevens worden verstrekt en als blijkt dat een belangrijke som hiervan is uitgegeven aan medailles wordt verzocht het beleid op dit punt te herzien.

De voorz. is van mening dat onze trouwe leden, door dik en dun, dit wel aan de vereniging hebben verdiend. Niettemin zal deze post opnieuw nader worden bekeken.

Afd. Soest deelt mede, dat de a.s. Imkersdag zal worden gehouden te Amersfoort op 11 september a.s. Daar een zeer gevarieerd programma zal worden geboden wekt spreker de imkers op in groten getale met hun vrouwen te komen. Daar dit programma het resultaat is van 10 maanden planning kan de datum niet worden verschoven. (Dit als antwoord op een vraag van dhr. Jonkman (Hoog Zuthem).

Dhr. Schutte (Ter Apel) vraagt of al aandacht is besteed aan een eventuele herdruk van het Grote Bijenboek.

De voorz. deelt mede, dat momenteel besprekingen hierover worden gevoerd. Het risico van de uitgave weegt echter bijzonder zwaar.

Dhr. Tesink (Westland) verwijst naar het maandblad van april, waarin afd. Assen suggesties doet over de bouwsteenactie. Z.i. is dit een heel reële oplossing. Spreker vraagt hierover de mening van het H.B. en de A.V.

De voorz. meent, dat dit zou neerkomen op verdubbeling van het quotum. Na een correctie van afd. Assen, die stelt dat duidelijk is gesproken van een vrijwillige bijdrage, kan spreker zich hiermede verenigen. De vergadering spreekt zich hierover niet uit.

Dhr. Hartgens (Oosterbeek) meent dat in sommige gevallen de uitkering bij diefstal en brand niet hoog genoeg is. Spreker vraagt naar de mogelijkheid van een suppletoire verzekering. Besloten wordt hierover contact op te nemen met de verzekeringsmaatschappij.

Dhr. Jonkman (Frederiksoord) is blij dat deze vergadering zo netjes is verlopen, doch is nog steeds niet te spreken over de houding der voorz. op de vorige vergadering. Spreker meent ook dat opnieuw moet worden getracht tot fusie te komen.

De voorz. brengt in herinnering dat hij reeds excuses heeft aangeboden voor zijn wat agressieve houding. Het voortbestaan van onze Vereniging werd destijds in gevaar gebracht. Spreker is vergroeid met deze vereniging, vandaar zijn houding, die z.i. de enige juiste was om de vereniging te redden. Over de fusie merkt spreker op dat dit een volledig samengaan dient te zijn dus met volledige inbreng van beide partners.

Dhr. Jonkman (Fr.oord) wil geen twijfel laten bestaan aan de loyaliteit van zijn afdeling. De manier van handelen van zijn afd. is echter totaal anders dan die van de voorz. zijn afdeling biedt daarom aan f 1,50 per lid extra af te dragen voor de nieuwbouwplannen. Applaus.

Afd. Haren-Paterswolde biedt eveneens aan naar rato van de behoefte bij te dragen in de nieuwbouwplannen. Applaus.

Mej. Jasperse (Bunnik) brengt de permanente moeilijkheden met de adressering van het maandblad ter sprake. Spreker vraagt, nu de uitbesteding hiervan niet blijkt te voldoen, dit weer in eigen hand te nemen.

Dhr. van Maanen (Maartensdijk) brengt de suikerlevering ter sprake. Zoals deze nu verloopt wordt zijn afdeling ernstig benadeeld. Toegezegd wordt hierin zo mogelijk volgend jaar verbetering aan te brengen.

Dhr. Wagter (Nijmegen) wenst nadere financiële gegevens over de nieuwbouw.

Dhr. van Mourik (accountant) beantwoordt deze vraag zo goed mogelijk, doch wijst er op dat het verzoek is gedaan dergelijke vragen schriftelijk in te dienen, zodat het antwoord behoorlijk kan worden voorbereid. Spreker kan dan de betreffende bescheiden meebrengen.

Dhr. v. d. Vlugt (Leeuwarden) weet dat in het H.B. wordt gesproken over een alternatief bouwplan. Spreker wil graag nadere informatie.

De voorz. deelt mede dat er inderdaad intern in het H.B. over alternatieve plannen wordt gepraat. Deze plannen worden nader bekeken. Om verwarring te voorkomen is het echter beter niet op de zaken vooruit te lopen.

Dhr. de Waerdt (Scherpenzeel) verwijt het H.B. de fusie op economische gronden tegen te houden. Vooruitlopend op de fusie dienen manifestaties zoals o.a. de Imkersdag, reeds nu gezamenlijk te worden ondernomen. Ook het uitgeven van medailles is z.i. een achterhaalde zaak. Voorts is het wenselijk dat het ledental per jaar met 10% stijgt.

De voorz. verwijst voor wat de fusie betreft naar de woorden van dhr. Stulemeyer en de brief van de voorzitter der L.L.T.B. Ook het eren van trouwe leden is geen zaak die in een handomdraai teniet kan worden gedaan. Imkeren is te leren, doch slechts de jarenlange praktijk brengt het meesterschap.

Daar de wens tot stijging van het ledental met 10% niet vergezeld gaat van voorstellen kan spreker hierop niet nader ingaan. Verschillende afgevaardigden mengen zich in de discussie. De algemene tendens is dat ledenstijging wel mogelijk is, doch dit moet dan uit de afdelingen zelf voortkomen. Verschillende manieren om hiertoe te geraken worden ter sprake gebracht.

Dhr. de Waerdt blijft desondanks bij zijn mening dat meer aan propaganda moet worden gedaan.

Hierna wordt voorgelezen de lijst van prominente leden, die ons in het afgelopen jaar zijn ontvallen. Ter herdenking wordt enige ogenblikken stilte in acht genomen.

Er zijn nog enige afgevaardigden die het woord willen voeren. Daar de restaurateur de lunch niet langer kan ophouden en de afgevaardigden na de lunch niet meer verder willen vergaderen wordt besloten de vergadering te sluiten.

De voorz. dankt de afgevaardigden voor de plezierige sfeer, waarin nu is gewerkt en wekt de aanwezigen op propaganda te maken voor een bezoek aan de Imkersdag op 11 september a.s. Een dag, die in een gezellige familiesfeer wordt doorgebracht.

(vervolg op pag. 94)

Amersfoort is gelegen aan het knooppunt van de grote spoorweglijnen.

- eveneens gemakkelijk te bereiken per auto;

- wij adviseren u echter de trein, gezien de parkeerruimte op de zaterdag.

Vanaf het station wordt u door de haalbijen, herkenbaar aan de vangkieps ongevangen en feilloos doorgestuurd naar de grote kast, die in 10 minuten te bereiken is en waar plaats is voor allen.

Hier wordt u vanaf 09.30 uur ontvangen met de overbekende maar toch goed smakende koffie.

10.30 uur: Welkomstwoord door de voorzitter van de afd. Soest en omstr.

De algemeen voorzitter neemt het van hem over.

11.00 uur: Evenement.

Doe als de

11.30 uur: U krijgt de gelegenheid zich wat in te vliegen. Door enkele speurbijen geleid kunt u deelnemen aan een rondleiding door het oudste gedeelte van Amersfoort, De Muurhuizen, oude in de stadswallen gebouwde woningen.

Onderweg ontmoeting met enkele middeleeuwse stadstropmeters.

Intussen wordt de tafel gedekt voor de

12.00 uur: Lunch, waarna u kunt uitpuffen.

13.00 uur: Twee programma's wisselen elkaar af. De zwerm wordt gesplitst in twee delen.

Het ene deel gaat naar het vliegveld Soesterberg voor een bezoek aan de luchtvaarttentoonstelling. Hier ziet u naast de bekende vliegende kratten uit de jaren twintig de ontwikkeling van de luchtvaart tot de modernste machines toe, benevens veel wonderbaarlijk materieel.

Imkersdag 1971

11 september

Amersfoort

Het andere deel blijft voorlopig in de bekende behuizing voor het volgende evenement.

Omstreeks 15.30 uur wordt er gewisseld.

ca. 17.30 uur: Het voer is op en met het slotwoord van de algemeen voorzitter en de beste wensen van de afd. Soest, die dit jaar 50 jaar bestaat, wordt een ieder weer vrij gelaten.

Wilt u ons helpen dit voer zo smakelijk mogelijk op te dienen, stort u **dan vóór 20 augustus f 15,— op girorekening nr 14980 t.n.v. de penningmeester van de Ver. voor Bijenteelt afd. Soest, Dorresteinweg 4 te Soest.** De deelnemerskaart wordt u dan spoedig toegezonden.

Het bestuur.

bijen en vlieg er eens uit

Amersfoort, Koppelpoort

Vervolg Officiële mededelingen

VERENIGING TOT BEVORDERING DER BIJENTEELT IN NEDERLAND - groep UTRECHT

De afdelingen Bilthoven, Bunnik/Houten, Driebergen, Leersum, Loenen a. d. Vecht, Soest, IJsselstein en Zeist hebben op de groepsvergadering van 25 jan. jl. in Utrecht besloten om het volgende onder de aandacht van het hoofdbestuur en deze buitengewone algemene vergadering te brengen:

1. Bouwplannen volledig uitvoeren

Bovengenoemde Utrechtse afdelingen staan achter de bouwplannen van het hoofdbestuur. Zij zijn voor de volledige uitvoering van het plan van het I.L.B., zoals dat op pagina 8-9 („Groentje” januari '71) gepubliceerd werd. Zij zijn van mening dat de door het H.B. voorgestelde bezuiniging geen doorgang moet vinden (zie de toelichting op de bouwplannen op pag. 10) en dat we voor de f 10.000,— meerkosten beter meteen de drie spantvakken (op de tekening gearceerd) kunnen bouwen, daar het onvoordelig zou zijn om dit later te moeten bijbouwen.

2. Pensioenregeling vóór 2 mei

Eerdergenoemde Utrechtse afdelingen en afd. Utrecht hebben met voldoening kennis genomen van het praeadvies van het H.B. op het voorstel van afdeling Renkum voor de algemene vergadering op 2 mei a.s. Wel willen zij er met klem op aandringen deze plannen snel uit te voeren. Zij verwachten van het H.B. op de algemene vergadering van 2 mei de definitieve pensioenregeling te vernemen.

Het is o.i. onverantwoord om de mensen, in dienst van onze vereniging, nog langer een goede pensioenregeling te onthouden. De Utrechtse afdelingen herinneren hierbij aan de toezegging van de voorzitter op de vorige algemene vergadering in deze.

3. Extra nummers van het „Groentje” voor propaganda

Propaganda maken is zeer noodzakelijk en ons „Groentje” is hierbij een goede steun.

De Stichtse afdelingen stellen voor, aan alle afdelingen die hier schriftelijk om verzoeken, elke maand drie Groentjes toe te zenden voor propaganda en ledenwerving.

UIT DE JAAGKIEPS

Korenbloem

Dr. Jost H. Dustmann van het bijeninstituut te Celle zegt in NWD december 1969, dat er met het blote oog nog wel interessante waarnemingen te doen zijn in onze tijd, die steeds meer apparaten gebruikt voor het onderzoek.

De korenbloem is op drie manieren zeer aantrekkelijk en produktief voor onze bijen. Ongeveer de helft van de vliegbijen zoekt hoofdzakelijk nektar in de bloemen van de korenbloem. Een andere groep, ongeveer 40%, verzamelt er vrijwel uitsluitend stuifmeel op. De overblijvende 10% van de bijen die de korenbloem bezoeken, vinden hun voedsel tot onze grote verbazing niet in de bloem, maar buiten aan de schutbladen van de uitgebloeide bloemen en van de nog niet geopende bloemknoppen. Deze extraflorale nektariën (buiten de bloem gelegen honingkliertjes) van de korenbloem scheiden een suikerhoudend vocht af dat, in tegenstelling tot de geelgroene nektar, kleurloos lijkt. Het suikergehalte van dit zoete vocht bleek tussen 31 en 34½% te liggen en het is dus voor de bijen een zeer lonende voedselbron. De koren-

bloem kan dus voor onze bijen een voedselbron blijven ook als de bloemen al uitgebloeid zijn!

Heel erg opvallend is het volgende. Onze bijen zijn bloemvast, ze houden zich bij hun voedselvluchten aan één bloemsoort. In het geval van de korenbloem geldt dat in twee opzichten. Een werkbij, die de nektar uit de bloemen puurt, kijkt niet om naar het zoete vocht aan de buitenkant van de knoppen en de uitgebloeide bloemen. En het omgekeerde is óók het geval. Let u er eens op, als u de bijen op de korenbloem bezig ziet?

Nu we het toch over de korenbloem hebben is het misschien wel interessant erop te wijzen, dat de korenbloem meeldraden heeft, die gevoelig zijn voor aanraking. We weten niet waarom Dustmann dáár niet even de aandacht op vestigt. Als een bij met haar tong dat gevoelige plekje op zo'n meeldraad aanraakt, schuift die een hele vracht stuifmeel naar boven, zodat de bij dat wel aan haar lichaamsdelen moet meenemen naar de volgende bloem, die ze bezoekt. Als u toch eens de door Dustmann beschreven verschijnselen bekijkt, moet u beslist even met een grassprietje de tong van de bij nabootsen en zo'n meeldraad even kietelen. U kunt dan met het blote oog het stuifmeel tevoorschijn zien komen. Als het de eerste keer niet lukt, probeert u het nog maar eens.

Zonsverduistering

Tijdens de zonsverduistering van 7 maart 1970 staakten de haalbijen al spoedig hun werk en

ze vlogen na binnenkomst in hun woning niet meer uit, zegt A. Richards in Gleanings mei 1970. Tijdens het maximum van de verduistering waren alle bijen thuis en de stal was in volkomen rust. De buitentemperatuur daalde tijdens de verduistering natuurlijk, maar het was niet zó koud, dat de bijen dáárom niet zouden uitvliegen.

Een half uur na de maximale verduistering begonnen de bijen weer te vliegen, eerst één, toen een paar en al spoedig waren de volken weer even actief als voor de verduistering.

Volgens de sterrekundigen was de zon in Richards woonplaats voor 95% verduisterd. Maar de resterende 5% gaf toch nog 20.000 maal zoveel licht als de volle maan bij heldere hemel, volgens dezelfde deskundigen.

Amerika slaat alarm

Rheinische juni 1970 zegt, dat Amerika alarm slaat. De ontdekker van het DDT kreeg indertijd de Nobelprijs omdat dank zij zijn werk miljoenen tonnen voedsel gered werden van de vernietiging door insecten, die de oogst belaagden. Achteraf leerde de ervaring, dat DDT een

groot nadeel had, namelijk dat het chemisch slechts zeer langzaam afgebroken wordt.

In de loop der jaren hebben zich in de grond, in het grondwater, in rivieren en meren, maar ook in mensen- en dierenlichamen grote hoeveelheden DDT opgehoopt. Daarom beperkt men nu het gebruik van DDT of men verbiedt het gebruik geheel. Andere bestrijdingsmiddelen, die sneller afgebroken worden, nemen de plaats van DDT in. Voor de bijenteelt kan dat nadelen hebben, omdat die andere bestrijdingsmiddelen voor bijen veel giftiger kunnen zijn dan DDT.

Nadat de staten Arizona, Californië en Washington het gebruik van DDT verboden hebben, hebben de nieuwe bestrijdingsmiddelen, zoals parathion, grote schade aan bijenvolken veroorzaakt. In vele streken hebben de imkers, om zichzelf daartegen te beschermen, hun volken eenvoudig naar andere gebieden overgebracht. Daar echter ook de in het wild levende insecten zoals bijvoorbeeld de hommels aan die sneller afbrekende vergiften ten offer vallen, zijn er nu geen bestuivers meer voor de gewassen. Het blad ontleende deze gegevens aan ABJ januari 1970.

Gekruiste bijen of zuiver ras?

De invloed van het Heterosiseffect

Voorwoord. Over dit onderwerp hield de alom bekende, geëerde en gewaardeerde Broeder Adam Kehrlé (Brother Adam) van de Buckfast Abbey, Buckfastleigh — Devon — Engeland een lezing op een imkersdag op 29 dec. 1970 gehouden in Soltau/Hannover D.B.R. onder de titel „Practische waarde van kruisingen in de bijenteelt” min of meer aansluitend op de voordracht die hij op 4 sept. 1960 te Kassel (D.B.R.) hield over „Mijn bedrijfsmethode als grondslag voor mijn succes als imker”. De vertaling van deze laatste lezing werd woordelijk opgenomen in de rubriek „Willem word wakker!” en wel in de april-mei-juni en juli-aug. no's van 1961. De thans door Broeder Adam gehouden lezing is woordelijk opgenomen

in de „Nordwestdeutsche Imkerzeitung” van febr. jl. De hoofdpunten uit dit belangwekkende betoog willen wij u niet onthouden, temeer niet daar het wonderwel in harmonie is met de natuurlijke gang van zaken in de bijenwereld — iets wat van vele bij ons in zwang zijnde teelt- en bedrijfsmethoden niet gezegd kan worden. Wij zijn ons er van bewust dat veel van het daarin gestelde voor de doorsnee van onze imkers niet voor toepassing in de praktijk in aanmerking komt. De koninginnetelers kunnen er echter hun voordeel mee doen en onze Carnica-enthousiasten zal het vermoedelijk met afgrijzen vervullen. Het is echter voor ieder imker belangrijk te vernemen hoe een erkend expert, werkende in een streek die nu

niet bepaald uitmunt door goede dracht of een mild klimaat, aan zijn grote opbrengsten komt.

Broeder Adam dan zegt, dat hij in zijn eerstgenoemde voordracht de voordelen van kruisingen van verschillende rassen niet speciaal heeft genoemd, hoewel deze een belangrijke bijdrage leverden aan de verkregen resultaten. In dit verband zou zijn bijdrage aan een moderne en rendabele bijenteelt beslist onvolledig zijn zonder iets te zeggen over het kruisen van rassen en de bijzondere plaats die de honingbij ten opzichte daarvan inneemt. Hij vervolgt:

Van zuiver economisch standpunt bezien wordt tegenwoordig in zeer ruime kring aangenomen dat kruisen de teeltmethode van de toekomst is. Over de toepassing daarvan in de bijenteelt heerst er echter helaas veel gebrek aan inzicht. Ik heb mij hiermede meer dan een halve eeuw bezig gehouden. Hierbij stonden de opbrengsten steeds op de voorgrond. De opgedane ervaringen en behaalde resultaten tonen ondubbelzinnig aan dat de vooruitstrevende realistisch denkende imker als hij maximale opbrengsten wenst, zal moeten kruisen. Hij heeft geen andere keus omdat alleen de hoogste opbrengsten gecombineerd met lage kosten en weinig arbeidsuren, zijn problemen kunnen oplossen. Ik ben er mij volkomen van bewust, dat het werken met kruisingen op het Europese vasteland bij de toonaangevende imkers geen erg geliefde methode is. Een gesprek hierover acht ik ook daarom nuttig omdat er op dat gebied nog al wat recht gezet moet worden. Dat het werken met kruisingen zo weinig populariteit geniet is grotendeels een gevolg van gebrek aan kennis en ervaring en ten dele van vergelijkingen met de veeteelt in het algemeen, alsook van het toepassen van regels, die voor de bijen niet of slechts ten dele gelden.

Ik wil u de richtlijnen geven, die iedere teler moet volgen om met succes de grote voordelen, die het werken met kruisingen kan opleveren, te behalen. Mijn ervaringen op dit gebied steunen op ontelbare proeven, die wij op dit gebied in meer dan 50 jaar hebben gedaan. Het ging er ons met deze proeven in de eerste plaats om nieuwe combinaties te krijgen. Het economisch voordeel van het heterosiseffect kwam pas op de tweede plaats. (Onder heterosiseffect verstaat men het verschijnsel dat bij kruisingen, dus in feite bij bastaarden één of meer eigenschappen b.v. haaldrift of steeklust, sterker zijn ontwikkeld dan bij de ouders. Over het algemeen treedt dit alleen op bij de eerste kruising — F.I. generatie —. T.a.v. de bijen is Br. Adam

het met dit laatste niet eens.) In de natuur vond ik wat dat betreft de beste leermeester. Deze past op voortreffelijke wijze de kruisings- en combinatieteelt toe. Zij toont ons snel aan in welke richting wij moeten werken om de beste resultaten te krijgen. Daaruit blijkt ook dat men de wetten der natuur op de duur niet met voeten kan treden, want dan ontstaat onvermijdelijk grote economische schade.

De Buckfastbij.

In onze kruisingsproeven speelt de Buckfastbij een beslissende rol. Deze stamt uit een kruising tussen het vroegere engelse landras en de donkere leerkleurige italiaanse bij. Deze kruising kwam meer dan 50 jaar geleden tot stand dus op een tijdstip toen er nog darren van het echte engelse landras voorhanden waren. Ofschoon wij destijds nog geen koninginneteeltstation hadden namen aan de bevruchting uitsluitend inlandse darren deel. In de loop van de jaren ontwikkelden wij uit deze kruising een nieuwe combinatie, die uiterlijk op de donkere italiaanse bij lijkt, maar daarvan, wat de prestaties betreft, belangrijk afwijkt. Wij hechtten nooit veel waarde aan uiterlijke gelijkvormigheid. De ervaring leerde steeds weer dat de gelijkheid van uiterlijk vrij makkelijk te bereiken is, maar steeds ten koste van de vitaliteit en dientengevolge van de prestatie. In de imkerij is vrijwel niets zo misleidend als de uiterlijke kenmerken. Wij hebben in de Buckfastbij dus geen natuur- of geografisch ras maar een kunstmatig ras.

Betekenis en grenzen van de rassenteelt.

De natuur gaat zuiverheid van ras met alle mogelijke middelen tegen. Zij geeft ook hierin wijze lessen, dat blijkt steeds weer uit onze langjarige ervaring. De bij is, zoals ik zal aantonen, veel gevoeliger voor de nadelen van inteelt als algemeen wordt aangenomen. Voor een groot deel berust het tegenwoordig streven naar rassenteelt ongetwijfeld op gevoelsargumenten. Het berust niet op zakelijke gronden en is althans niet uitsluitend economisch gericht. De uitkomsten van elke streng doorgevoerde rassenteelt geven daarop ondubbelzinnig een concreet antwoord. Men kan geen rassenteelt bedrijven zonder inteelt. Helaas is de honingbij bijzonder gevoelig voor inteelt, wat dank zij de onbetrouwbaarheid van de landbevruchtungsstations tot dusverre niet zozeer tot uiting kwam. De gevoeligheid voor inteelt werd door de kunstmatige inseminatie ongeveer 30 jaar geleden door de proeven van Dr. O. Mackenson en Dr. W. C. Roberts onbetwistbaar vastgesteld. De Amerikaanse uitkomsten, die betrekking hebben op de vitaliteit van het broed, zijn echter niet algemeen geldend. De echte Carnica b.v. heeft bij inteelt-

schade geen open plekken tussen het broed, althans niet in die mate als door Mackenson en Roberts geconstateerd, wel is een opmerkelijke inkrimping van het broednest een gevolg daarvan. Het echte kenmerk van elke inteelt is een algemeen verlies aan levenskracht, wat zich op verschillende manieren in alle mogelijke eigenschappen uiten kan, ja af en toe zelfs tot afsterven van het volk kan leiden. De voortekenen van inteelt worden dikwijls niet tijdig onderkend, tenzij men over een aantal betrouwbare maatstaven beschikt, die een behoorlijke vergelijking mogelijk maken. Bovendien mogen we één beslissend feit niet uit het oog verliezen. Het gedrag zowel als de prestatie van een bijenvolk wordt beïnvloed door een reeks van onberekenbare factoren, waarvan wij weinig of niets weten en waar wij dikwijls alleen maar vermoedens tegenover kunnen stellen. Daarin schuilt het gevaar dat wij bij teleurstellende honingopbrengsten het weer of de bijenweide of een andere ongunstige invloed de schuld geven, terwijl het in werkelijkheid aan de bijen lag. Met de rassen-teelt hoopt men een zekere stabiliteit in het gedrag en de prestatie van de volken te bereiken, wat ook een heel eind mogelijk is zolang men op een brede basis teelt. Men kan echter met deze methode geen eigenschappen versterken, die niet reeds tevoren aanwezig zijn. De teelt op zuiver ras heeft diensgevolge nauwe grenzen, die door de grote gevoeligheid voor inteelt nog verder worden vernauwd. Het is ons allen bekend dat de natuur met alle haar ten dienste staande middelen een rassenteelt met de daaraan verbonden inteelt, zoals de imker ze bedrijft, tegengaat. Te beginnen met de onmogelijkheid van een paring van vader met dochter of broer met zuster, zoals deze bij de veeteelt in het algemeen mogelijk is en ook wordt toegepast.

Bovendien zijn het merkwaardige mechanisme der paring, dat bij geen enkel ander huisdier voorkomt, de bevruchting op min of meer grote afstand van de stal alsmede het paren met verscheidene darren even zovele doelmatige middelen om inteelt te verhinderen en tegelijkertijd een doeltreffend middel om een paring met vreemde darren op een zo breed mogelijke basis te bereiken. Het hele streven van de natuur is gericht op een zo groot mogelijke menging bij de voortplanting en het geslachtsverkeer van de honingbij. Dit heeft Prof. L. Armbruster al jaren geleden beklemd. Er bestaat geen twijfel aan dat de natuur, dank zij de onbetrouwbaarheid van de landbevruchtungsstations de „zuiver-ras-idealisten” voor de ergste gevolgen van hun streven heeft behoed. Ondanks hetgeen hieromtrent is gezegd en ondanks nadelen en grenzen zal de teelt van een zuiver ras economisch gezien steeds een belangrijke rol blijven spelen in een vooruitstrevende bijenteelt. Zij zal

zelfs onontbeerlijk blijken te zijn. Ik ben er echter van overtuigd dat men in de loop van de tijd steeds meer tot het inzicht zal komen dat haar eigenlijke waarde zich eerst dan zal openbaren als zij bij kruisingen wordt toegepast. **De opvatting dat men slechts met volken van zuiver ras maximale opbrengsten kan bereiken is, voor zover mijn ervaring reikt, nog in geen enkel geval en met geen enkel ras bevestigd.** Men moet vanzelfsprekend in een kwestie als de onderhavige, om een degelijk oordeel te kunnen vellen, kunnen steunen op een aantal betrouwbare punten van vergelijking en op een daarmee in overeenstemming zijnd aantal volken onder gelijke drachtomstandigheden.

Streektypen.

Dikwijls wordt aangenomen, dat een inlandse bij, aangepast aan de plaatselijke klimaat- en drachtomstandigheden, duidelijke voordelen heeft boven die uit andere streken of landen. Het grootste deel van het streven naar zuiver ras berust hierop. De sinds kort gepubliceerde uitkomsten van de proeven van Dr. Louveaux worden naar voren gebracht als een bevestiging van deze stelling. Niemand zal waarschijnlijk in ernst het feit in twijfel trekken, dat de planten- en dierenwereld zich aanpast aan de mogelijkheden die de omgeving biedt. In het aangehaalde geval echter heeft de wetenschap zich een generalisering veroorloofd van wat in werkelijkheid slechts in beperkte mate geldt. Toevallig zijn mij de bijenstammen die Dr. Louveaux voor zijn proeven gebruikte, bekend. Zij werden ook op onze standen getest. Die uit het zuiden van Frankrijk zijn zeer vruchtbaar, die uit de noordelijke streken broeden maar matig. Zij zijn alle goede stuifmeelhaalsters, ofschoon in verschillende mate. Deze verschillen kunnen economisch zowel een voor- als een nadeel blijken te zijn, als plaatselijke typen met elkaar worden verwisseld of als zij in landen met geheel verschillende weers- of drachtomstandigheden worden ingevoerd.

In de toonaangevende honingproducerende landen — Noord- en Zuidamerika, Australië en Nieuw-Zeeland — kwamen bijen niet voor en de importen uit Europa hebben het daar in ieder geval niet slecht gedaan. Zij hebben bovendien het bewijs geleverd dat aanpassing of acclimatiseren in feite geen rol van betekenis speelt. Dit werd mij korte tijd geleden nog weer eens duidelijk door een bericht uit Noord-Amerika van een beroepsimker in de staat Nebraska met 3000 volken. Deze imker betrok in het voorjaar van 1969 200 koninginnen van ons en bereikte in dezelfde zomer een meer-opbrengst van 40 pond per volk vergeleken met zijn volken met koninginnen van Amerikaanse herkomst. In de

winter 1969/'70 ging 15% van zijn volken dood, tegenover een verlies van slechts één van zijn 200 Buckfastvolken, ondanks het feit dat de winters in Nebraska, met een gemiddelde januari-temperatuur van -4 gr. C. streng zijn (en in Devon zacht. vert.) Nog een ander voorbeeld en wel uit tegenovergestelde richting, wil ik hier aanhalen nl. uit Israël. Vandaar werd mij van officiële zijde meegedeeld dat bij vergelijkende proeven, gedaan in een reeks van jaren, onze stam een meeropbrengst gaf van 25% vergeleken met de beste volken van Amerikaanse herkomst. Ik heb deze voorbeelden hier aangehaald omdat zij duidelijk aantonen dat de resultaten van Dr. Louveaux geen algemene betekenis hebben. Dat kunnen zij ook niet want zij berusten op foutieve veronderstellingen. Een aangepast zijn aan bepaalde plaatselijke omstandigheden hoeft niet noodzakelijkerwijs met een maximale prestatie onder de gegeven omstandigheden verbonden te zijn. De natuur werkt niet op hoge opbrengsten doch slechts op de instandhouding van de soort. Het tot ontwikkeling komen van plaatselijke vormen op natuurlijke wijze duurt lang en blijft steeds beperkt tot het complex van eigenschappen dat reeds in het ras aanwezig is. Ook de natuur kan niets tot ontwikkeling brengen wat niet reeds in een of andere vorm voorhanden is. Mutaties komen af en toe wel voor, zijn echter bij de honingbij steeds nadelig geweest.

Ik heb dit vraagstuk van de streektypen daarom zo uitvoerig besproken omdat het regelrecht verband houdt met mijn voornaamste onderwerp „**Het aanwenden van geïmporteerde rassen in het algemeen**”. Dezelfde stelling die men met betrekking tot de aangepaste streektypen toepast is nog in veel sterkere mate van toepassing op rassen uit andere landen met heel andere klimatologische verhoudingen. Ik geef toe dat ieder ras bepaalde eigenschappen heeft en dat de meeste rassen kennelijk niet passen in streken met een ander klimaat, ja sommigen komen zelfs niet tot volle ontplooiing in het land van herkomst, ten minste niet wat de opbrengsten betreft. Een duidelijk voorbeeld van een dergelijk ras is de Cyperse bij. Dit wil echter niet zeggen dat deze rassen waardeloos zijn. Integendeel, zij bevatten een onmetelijke schat aan mogelijkheden, die er slechts bij vakkundig uitgevoerde kruisingen ten volle uitgehaald kunnen worden, maar nooit met rassenteelt. Er is naar mijn ervaring geen bijenras dat raszuiver gehouden een maximale prestatie kan leveren. Deze komt pas na een doelmatige kruising. **De grootste prestatie hoeft niet beslist door de F.I.-generatie te worden geleverd, zoals men graag aanneemt, maar komt dikwijls pas in de F.2-generatie.**

(wordt vervolgd)

Op 24 mei 1971 is gepromoveerd tot doctor in de wiskunde en natuurwetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Utrecht de heer H. H. W. Velthuis.

Op het proefschrift:

Het werkingsmechanisme van koninginestoffen bij de honingbij.

De te verdedigen stellingen waren:

1. Het „moergoede gedrag” van een bijenvolk is het gevolg van het waarnemen van de aanwezigheid van de koningin met behulp van chemoreceptoren.

2. De door King en Jukes geformuleerde voorstellingen over de rol van selectief neutrale mutaties bieden perspectieven voor de verklaring van de evolutionaire differentiatie van macromoleculen met identieke functie.

King, J.C. en Jukes, T.H. (1969)
Science 164: 788-789.

3. Het door Barker en Cohen beschreven gedrag van kamervliegen kan slechts gedeeltelijk als fototaxis worden opgevat.

Barker, R.J. en Cohen, C.F. (1971)
J. Ins. Physiol. 17: 133-142.

4. De conclusie van Teshima en Kanazawa, dat *Artemia salina* in staat is cholesterol te vormen uit ergosterol lijkt op grond van hun experimenten voorbarig.

Teshima, S. en Kanazawa, A. (1971)
Comp. Biochem. Physiol. 38B: 603-607.

4. Aparte honorering aan leden van de wetenschappelijke staf voor het vervullen van „nevenfuncties” die in wezen een onderdeel zijn van de universitaire taakstelling is onjuist.

6. De stedelijke uitbreiding tot 1990 in de vorm van woon- en werkgelegenheid zoals deze wordt gezien door de Kring Midden Utrecht is groter dan op grond van de huidige ontwikkelingen in de bevolkingsgroei noodzakelijk blijkt.

Rapport Globale Visie.

7. Doordat vele kleine terreintjes met een beperkte natuurwetenschappelijke waarde het predikaat natuurreervaat krijgen, verliest dit predikaat zijn toch al geringe waarborgen voor een blijvende conservering. Het zou daarom beter zijn hen onder te brengen in grotere arealen omvattende landschapsreservaten.

24 mei 1971.

H. H. W. Velthuis.

Voor vele imkers en speciaal hen, die weleens de vliegbunker hebben bezocht, is de heer Velthuis geen onbekende.

Het Hoofdbestuur wenst dr. H. H. W. Velthuis van ganser harte geluk met zijn promotie.

Afdelingsberichten

Afd. Holten. Het bestuur van afd. Holten is vanaf 16 april 1971 als volgt samengesteld: voorzitter: G. W. Aaltink, Neerdp 51 te Holten; secr.-penningm.: E. Kruit, Molenbelterweg 20 te Holten.

Afd. Vriezenveen. Het bestuur van de afd. Vriezenveen is thans als volgt samengesteld: voorzitter: G. Hospers, Oosteinde 163, Vriezenveen; secretaris: F. J. Smelt, Wilgenstraat 23, Vriezenveen-Aadorp (post Almelo); penningmeester: H. Schipper, Hammerweg 83, Vriezenveen.

Kring Groningen. Onze kring bestaat 25 jaar, en in deze periode zijn heel wat activiteiten ontplooid. In verband hiermee kreeg de heer K. H. Sportel van Nieuw Scheemda die vanaf de oprichting een bestuursfunctie vervulde, door ons H.B.-lid R. H. Geskes de zilveren draagmedaille opgespeld. De laatste tijd is veel aandacht besteed aan de komkommerkwistie, spuitschade en propaganda.

P. Siebering, secretaris.

Afd. 's-Gravenhage en Omstreken. Op de „Hobbytentoonstelling 1971“ alhier, heeft de afdeling een stand verzorgd die er wezen mocht. De stand was opgebouwd met medewerking en in samenwerking van de Lagere Tuinbouwschool, waarvan ons lid de heer Duijvetter directeur is. Kasten en (bevolkte) korven, alsmede een observatiekast stonden opgesteld tussen bloemen, planten en heesters.

Aan talrijke bezoekers werd voorlichting gegeven door imkers, die op toerbeurt „dienst“ hadden.

Volgens de directie van de tentoonstelling waren de stand van de tuinbouwschool en die van onze afdeling de meest attractieve van allemaal.

Reeds nu vroeg zij ons het volgend jaar weer onze medewerking te verlenen.

Wij konden een paar nieuwe leden boeken en enkele deelnemers voor de beginnerscursus.

Afd. Zwolle. In een op 23 april gehouden vergadering, werd ons lid en oud-voorzitter de heer dr. J. W. Schotman onderscheiden met de gouden eremedaille.

Deze onderscheiding werd hem door de heer Habers opgespeld. Als voorbeelden van zijn imkersactiviteiten noemde hij, het voorzitterschap van de afdelingen Bussum en Zwolle, gedurende lange tijd, zijn onderzoekingen op bijengebied en de vele literatuur die hij deed verschijnen o.a. de „Bijenbijbel“ en „Stapelkast-systeem voor de bijenteelt“.

Nadat nog enkele agendapunten waren afgewerkt vertoonde de heer Pettinga een interessante serie dia's over drachtplanten. Deze werden met aandacht gevolgd en leerzaam bevonden.

Afd. Eck en Wiel. Op 8 april jl. herdacht de afdeling Eck en Wiel en O. haar 60-jarig bestaan. De voorzitter de heer D. A. G. Verbrugh jr. opende deze vergadering met een woord van welkom in het bijzonder aan de heer B. Th. Kinkelaar, hoofdbestuurslid voor de Betuwe, die op deze avond aanwezig was, als ook de heren D. A. G. Verbrugh sr. en D. J. van Ommeren die respectievelijk 60 jaar (waarvan 50 jaar bestuurslid) en 50 jaar (waarvan 35 jaar bestuurslid) lid van deze afdeling geweest zijn. Vervolgens gaf de voorzitter een overzicht over het wel en wee van de afdeling gedurende de afgelopen 60 jaar.

De heer Kinkelaar wenste het bestuur en afdeling namens het hoofdbestuur geluk met dit jubileum en reikte als herinnering de zilveren legpenning uit. Hij sprak zijn waardering uit over de activiteiten van de afdeling en hoopte dat deze in de toekomst nog zouden toenemen. Spreker bracht in dit verband onder de aandacht van de leden dat de afdeling Eck en Wiel thans in de gelukkige omstandigheden verkeert een bijenteeltleraar in hun midden te hebben in de persoon van de heer Freriks. Hij spoorde dan ook aan te trachten, desnoods in samenwerking met omliggende afdelingen, een cursus bijenteelt te organiseren. Na verloting werd deze echt gezellige vergadering met een woord van dank door de voorzitter gesloten.

ALLE MATERIALEN

die u nodig heeft voor de **moderne bijenteelt** kunnen wij u leveren van alleen de beste fabrieken voor de laagste prijzen. Deze artikelen kunt u allemaal vinden in onze grote prijslijst 1971 die wij u gaarne op aanvraag gratis toezenden. Ook dit maal weer vele nieuwe artikelen. Zie ook voor materialen onze advertentie in het maat no.

Bijenstand H. T. van DAM & Zn.

Jubbega (Fr.) - Tel. 05165-382

N.B. Ook komen wij weer op de te houden bijenmarkt met een ruime sortering materialen.

H. H. IMKERS

Zend vanaf heden al uw

RUWE RAATWAS

rechtstreeks of in verenigingsverband naar ...

HONINGZEMERIJ

W. van 't LAND

Telefoon 2607 Barneveld

Desgewenst KUNSTRAAT terug.

U zult zien, wij betalen de hoogste prijs.

Imkersagenda

AMERSFOORT 11 september 1971: Nationale Imkersdag.

EPE 4 augustus 1971: Honing- en bijenmarkt op de Platvoet.

UGCHELEN 18 september 1971: Honing- en bijenmarkt in het gebouw Ugchels Belang.

EERBEEK 25 september 1971: 63ste Honing- en Bijenmarkt.

SPEURBIJTJES

Tarief: tot 20 woorden f 2,50 elke 4 woorden meer f 0,50. Bij vooruitbetaling te voldoen op gironummer 84 68 01 van de Vereniging tot bevordering der Bijenteelt te Wageningen. Inzendtermijn vóór de 10e van de maand.

TE KOOP GEVRAAGD: Bijenvolken. Zowel in korven als kasten en verdere imkersbenodigdheden. Alles tegen contante betaling en aan huis afgehaald. **Bijenstand „De Bijenkorf“** sinds 1897. Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

TE KOOP: Prima gezonde **bijenvolken**. In korven, kasten en op ramen. **Bijenstand „De Bijenkorf“** sinds 1897. Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

TE KOOP: diverse gebruikte **Honingslingers**. Nieuwe **Bijenkorven** à f 13,50 per stuk. **Bijenstand „De Bijenkorf“** sinds 1897. Meentweg 103, Eemnes. Tel. 02153-6704.

AANGEBODEN: Kaukasische Koninginnen. Zwermtraag en zeer zachtaardig. Teeltmoeren f 35,—. Standbevrucht f 15,—. Levering ca. eind juni. P. J. Romeyn, Const. Huygenslaan 18, Zeist. Tel. 03404-16501.

TE KOOP: 7 boogkorven à f 12,50; **11 kasten** en **1 korf**. E. L. Dijkema, Oudeweg 9, Beerta. Tel. 05971-326.

TE KOOP: 10 kasten met **bijen** en **voorzwermen**. G. W. Aaltink, N 51, Holten. Tel. 05483-1565.

TE KOOP: 10 Simplexkasten, waarvan 3 met volken; 10 solide korven; een vierraams honingslinger; honing- en waspers met persdoeken; 40 zinken roosters; ontzegelbak enz. J. Eedema, Oude Weg 183, Drachten.

TE KOOP: Wegens omstandigheden bilijk te koop 15 kasten en korven met bijen staande op het fruit. J. P. Renting, Beeldhouwerstraat 25, Arnhem.

AANGEBODEN: Carnica-koninginnen, bevrucht op Schiermonnikoog, teelt 1971, aan de leg. Prijs f 30,— per stuk, verzending **niet-franco**. Afd. Enschede p/a H. H. Schutte Jzn., Sportlaan 22, Enschede. Tel. 05420-18165.

GEVRAAGD: te koop gevraagd 100 gebruikte Albertkasten, liefst 24 raams. Raammaat 26 x 37 cm. Mag ook zonder ramen, maar wel met glasraam. Tevens te koop gevraagd een 12 raams honingslinger. Raammaat als boven. A. Slotboom, Holterweg 9, Eibergen. Tel. 05453-443. Na 6 uur 's avonds.

TE KOOP: Voorjaarshoning. Nieuwe oogst van de paardebloem. G. W. Aaltink, N 51, Holten. Tel. 05483-1565.

BIJENNIEUWS

Wij hebben **2 nieuwe artikelen** aan ons imkersassortiment toegevoegd, nl.

KUNSTRAAT (Duits fabr.) à f 11,25 per kg. Deze kunststraat is van uitzonderlijk goede kwaliteit.

En ons onovertroffen **ZWERMVANGMIDDEL** à f 4,25 per flacon. Enige druppels hiervan in korf of kieps en de afkomende zwermen trekken er feilloos in.

Ook op de **zaterdag** kunt u in een mooie omgeving gezellig bij ons terecht, o.a. ook voor gebruikte kasten, korven en verdere imkersartikelen.

Bijenstand DE BIJENKORF sinds 1897.

Meentweg 103, Eemnes.
Postgiro 2622. Tel. 02153-6704.

TE KOOP: Honing met eerste prijzen bekroond. **Lindehoning** f 2,85, **Fruithoning** f 2,60 alles per kg. Minimumafname 25 kg. Wij leveren de honing vloeibaar in nieuwe bussen. Wenst U ze in vaste vorm dit dan vermelden. **Verzending ook naar België.** **Bijenpark Brulleman**, Zandpad 42a, Breukelen. Sinds 1896. Tel. 03462-1303. Giro 377905.

TE KOOP: dubbelwandige **Simplexkasten** (de meest gebruikte kast in ons land reeds 75 jaar). Kast zijn in prima staat, keurig geschilderd groen met witte banden, 2 broedkamers of broed- en honingkamer, naar keuze, dak met zink f 36,50. **Simplexkasten** dubbelwandig vast, dus geen losse binnenbakken, op pootjes met puntedak, 2 broedafdelingen plus honingafdeling naar keuze groen met witte banden of blank eiken, zeer mooie tuinkast voor vrije opstelling f 47,50. **Simplexkasten** enkelwandig groen met witte banden f 31,50, **Zinken roosters** f 3,50, **Bijenkap of Sluier** f 6,50, **Ontzegelbak** met zeef, zeer mooi blank metaal roestvrij f 27,—. **Bijenpark Brulleman**, Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

TE KOOP: Ronde korven in zeer goede staat f 10,—. Nieuwe korven, grote maat f 14,50. **Honingslinger C.M.F. Nieuw** f 137,50 voor 4 honingramen. **Nieuwe Simplexkasten**, dubbele broedkamer, dak met zink, voerbak en kleedje, geschilderd groen met witte banden, dubbelwandig f 75,—. **Bijenpark Brulleman**. Sinds 1896. Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

TE KOOP: Antieke bijenwoningen en gebruiksvoorwerpen. **Strokasten**, kunnen simplexramen met korte oren in, broedafdeling plus honingzolder f 55,—. **Roodkoperen wasemmer**. Alles in zeer goede staat. **Bijenpark Brulleman**, Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

GEVRAAGD: Honingslinger 3 of 4 raams. **Bijenkorven** nieuw of gebruikt. **Bijenkasten** antiek of modern. **Bijenpark Brulleman**, Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

GEVRAAGD: Bijenvolken in korven en kasten. Ook kopen wij complete bijenstanden met alles wat daarbij hoort. Betaling contant geld. Reeds 75 jaar doen wij dit. **Bijenpark Brulleman**, Zandpad 42a, Breukelen. Tel. 03462-1303.

TE KOOP: Hollandse bijenhoning. Moeras, Linde en Heide. Th. W. Toebes, Rabelingstraat 15, Silvolde. Tel. 08359-444.

GEVRAAGD: te koop gevraagd spaarkasten en drieraams kon. teeltkastjes. R. Hoving, G. Boelensstraat 16, Drachten.

TE KOOP: 30 kerngezonde **bijenvolken** met of zonder kast. Alles Simplexmaat. Tevens te koop twee **honingslingers**. S. Aardema, Molenlaan 29, Ureterp (Fr).

CARNICA KONINGINNEN. Teelt 1971. Bevrucht op Schiermonnikoog. Prijs per stuk f 30,—. Ook te leveren met 3 ramen bijen. Inlichtingen bij het Hoofdbestuurslid onzer vereniging R. H. Geskes, Albert Schweizerplantsoen 13, Roden. Tel. 05908-9699.